

Gualter. *sup. Possidon. de vit. B. Aug.* Ordinatur Hipponensis Episcopus anno ætatis 41. Christi 395. Card. Baron. *anno 395. n. 31. ubi Spondan. num. 13. Gualter. & Possidon. sup. cap. 8. sedit annos 36. & obdormivit in Domine anno 430. Cœlestini Pontificis 7. Imper. Theodosii junioris 23. Valentiniani III. 6. suæ ætatis 76. die 28. Augusti Card. Baron. anno 430. num. 75. Spondan. *ibi*, numer. 9. Gualter. *ubi sup. Possid. cap. 28. cum seqq.* Ejus scripta in conflagratione Hipponensis civitatis per Wandalos cœlitus præservata censentur, quæ tot ac tanta fuere, ut ea omnia vix quisque studiosorum nosse ac perlegere sufficiat, ut ex Possidonio refert Spondan. *anno 430. n. 11.**

Verf. Item opuscula B. Hieronymi.

- 35 De quo Card. Baron. & Spondan. *ab ann. 372. ad 420. Card. Bellarm. anno 490. pag. 83. Possévin. tom. 2. verb. Hieronymus, Gualter. ad annum 400. pag. 288. Ado Viennensis ac Sigeb. in Chron. Onuphr. anno 395. Genebrard. in Damaso, Barbosa n. 12. Theat vitæ hum. in Indic. verb. Hieronymus, Surius tom. 5. die 30. Septemb.*
- 36 D. Hieronymus jam adultus ætate Romæ sacro Baptismate initiatur, ac diu apud varias provincias peregrinatur. Baron. *anno 472. & ibi Spondan. num. 8. & 9. tandem eremum Chalcidis provincie inter Syros & Sarraceno petit, ubi monasticam vitam egit. Card. Baron. ibidem, Spondan. num. 11. Ordinatur Presbyter, sed non est Cardinalitia dignitate decoratus. Spondan. post Baron. anno 378. num. 16. et si aliqui contra scripserint. Obiit in Bethlehem anno 420. Bonifacii I. Pontific. 2. Honorii Imper. 26. Theodosii junioris 13. die ultima Septembris, tunc agens ætatis septuagesimum octavum, vel nonum annum, aliis dissentientibus, ut videre est apud Spondan. *anno 420. n. 5. Genebrard. & Gualter. sup. qui de ejus scriptis ac præconis differunt, cu. us vitam præ cæteris memorie tradit Marian. Victorius Episcopus Reatinus, ut testatur Spond. num. 6. ubi subdit, ideo B. Hieronymus cum leone antiquus in Ecclesia consuevit depingi, quia ad instar leonis rugitus in hæreticos clamorem emisit, & infracto robore quasi leonino ipsos persequeretur: non quod leoni in deserto mederetur.**

Verf. Item opuscula B. Prosperi.

- 37 De quo Card. Baron. *anno 426. 433. & 444. cum duob. seqq. & ibidem Spondan. Card. Bellarm. de Scripturis. Ecclesiasticis. anno 460. pag. 121. Theuct. lib. 3. de vir. illustrib. Jacob. Gualter. ad ann. 50. quest. 366. Possévin. in Appar. sac. tom. 3. lit. P. pag. 106. Barbosa in collectan. ad cap. Sancta, n. 13.*
- 38 Hic opera D. Augustini adversus calumniantes propugnavit. Card. Baron. *anno 426. num. 19. & 24. ubi Spondan. num. 4. Pelagianam reviviscentem hæresim scriptis confutavit. Card. Baron. anno 444. n. 8. & ibi Spondan. n. 2. & anno 433. num. 2. Gualter. sup. Temporalem vitam immortalitate commutavit anno 466. Hilarii Pontific. anno 6. Leonis Imper. 10. Card. Baron. *cod. anno 466. num. 14. ubi Spondan. num. 4. Gualter. sup. licet autem B. Prosper Episcopus Regii in Gallia Narbonensi dicatur, id revocatur in dubium apud Spondanum in addit. num. 4. ubi probatur non fuisse hujus, nec alterius Ecclesie Præsulem, quan-**

quam ipse Spondanus ibidem præmiserat, saltem viginti quatuor annos Regiensis Ecclesiam gubernasse.

Ad Num. 6.

In catalogo Scriptorum Ecclesiasticorum recensetur Pontifex Leo I. cognomento Magnus, & sanctimonia eximius, ut videre licet apud Card. Bellarm. *anno 440. pag. 119. Jacob. Gualter. in Chronic. ad ann. 500. pag. 368. Pollev. tom. 2. lit. L. pag. 338. Sur. tom. 2. die 11. Aprilis.*

Hic ex Diaconatu ad culmen Pontificatus est effectus, & loco Sixti II. subrogatus anno Christi 440. die 11. Maji, Card. Baron. *eo anno, & ibi Spondan. num. 3. Gualter. ubi proximè, pag. 366. Illecas Histor. Pontific. lib. 2. cap. 14. qui annus erat Imperii Theodosii junioris 33. Valentiniani III. 16. secundum supputationem Baronii, & Spondani. Tenuit S. Leo clavum Ecclesiasticæ Monarchiæ usque ad annum 461. quo die 11. Aprilis dignitatem simul cum vita desposuit, postquam viginti unum annos minus diebus triginta duobus munere suo functus est. Baron. *anno 461. & ibi Spondan. num. 2. Gualter. col. 368. de cujus egregiis virtutibus constanti animo, ac prudentia mirabili plura Card. Baron. & Spondan. ab anno 440. ad 461. Illecas sup. Genebrard. Platina, Ciacon. in Leone I.**

Scriptit præter alia eximius iste Pontifex mirificam epistolam, de Verbi Incarnatione quid sentiendum edocens, die 13. Junii anno 449. cujus integra series habetur apud Card. Baron. *tom. 6. anno 449. n. 38. cum seqq. & ibi Spondan. num. 7. testatur eam circularem fuisse tam Orientalibus, ad quos missa est, quam Occidentalibus, vocarique à Græcis Encyclicam, ceu ad novæ heretis emergentis paratum antidotum, fuisseque summa cum veneratione ab omnibus Catholicis exceptam, ac laudibus meritis elatam; ita ut à B. Petro, aliisque divinis vilionibus approbata: & confirmata crederetur, ferturque eandem legi singulis annis mense Decembri ante Nativitatem Domini consuevisse in Ecclesia Romana, & aliis Occidentalibus. Hujus epistolæ meminere etiam Card. Bellarm. & Possévin. *ubi proximè, Barbosa sup. num. 14. Concil. Chalced. act. 6.**

Ibi: Quaratione mirum non erit.

Cum Pontifex aliquid ex Cathedra tanquam de Fide definit, prout Leo in epistola. de qua agimus, errare nequit, propter assensum Spiritus sancti, ideoque ut veritati infallibili assensum præstare Catholici tenemur, & ita à Gelasio præcipitur in præfenti, observaturque à Barbosa *n. 14. Vide notata supra, lib. 1. cap. 10. n. 5. & 47. & infra hoc cap. n. 51.*

Ibi: Verum hoc Gelasii testimonium.

Quavis sanctorum Patrum scriptis multum sit deferendum, non tamen infallibilem veritatem circa Fidei controversias obtinent: quapropter moris fuit antiqui Scriptoribus Ecclesiasticis ea quæ ad fidem spectabant, ad Sedem Apostolicam, ut approbarentur mittere, ut exemplis demonstrat Card. Baron. *anno 490. Spondan. anno 496. n. 6. Unius verò, aut duorum Patrum autoritas quoad sacras*

sacras literas, & Fidei doctrinam probabile quidem exhibet argumentum, non infallibile testimonium. Cano de loc. Theologic. lib. 7. cap. 3. concl. 2. At concors omnium Patrum, & Doctorum Ecclesie sententia, & sensus circa fidem & sacram Scripturam est omnino amplectendus. Corduba in questionib. Theologic. lib. 4. quest. 1. proposit. 6. vers. Tertium signum, Pat. Suar. de Fid. disp. 5. sect. 3. num. 13. Aug. Barbosa in collectan. ad cap. Noli, 9. dist. cujus Glossa sic accepta sustineri posset, alias reprehendenda, ut post D. Covar. animadvertit idem Barbosa. Consule Pat. Valente in concord. jur. p. 2. comm. 4. notat. 9. num. 4. & 10.

Ibi: Sunt enim multa quæ ab Augustino traduntur.

- 44 Hoc dissidium inter B. Hieronymum, & Augustinum quoad doctrinam & sacre Scripturæ interpretationem memorat post Baronium Spondan. in Epitome, *anno 394. à num. 9. & num. 11. in fine subdit, semper inter eos charitatis vinculum illibatam persistisse.*
- 45 Prætermisit D. Covar. *versic. Item, opuscula atque tractatum, qui sequitur in cap. Sancta, 15. dist. & in decreto Gelasii, unde sumptum est, quo declaravit nedum opera Sanctorum, quæ recensuerat, sed etiam aliorum Patrum Orthodoxorum, qui in nullo à sanctæ Romanæ Ecclesie consortio deviarunt, fore legenda: constat enim ante Gelasii tempore plures alios floruisse sacros Scriptores, ut videre est apud D. Hieron. Card. Bellarm. Jacob. Gualter. Possévin. & alios supra, laudatos. Hæcita observat Acuña in d. cap. Sancta, n. 21. Valcarcer in Epitome Jur. Canon. ad d. cap. Sancta, col. 41. & 42.*

Verf. Item Decretales Epistolæ.

- 46 Decretales Epistolæ vocantur, quibus Romani Pontifices ad quorundam consultationes respondabant, vel aliquid servandum, vitandumve statuebant, quæ ad corpus Juris Canonici redactæ circumferuntur. Card. Baron. *Annal. Ecclesiast. tom. 2. anno 142. n. 9. Spondan. in Epitom. ibidem num. 8. Aug. Barbosa in cap. 1. num. 1. 19. dist. Has omni cum reverentia excipiendas Gelasius monet, & post eum Possévin. in Appar. sac. tom. 1. verb. Decretales Epistolæ, pag. 123. Barbosa in collect. ad d. cap. Sancta, num. 15. Acuña ibidem, num. 22. Valcarcer ubi proximè, §. Decretales. Sic Wicleff. inter hæreses recensetur, quod decretales apocryphas, & clericos qui earum studio operam dabant, stultos asseveravit. Jacob. Gualter. in Chronic. ad annum 1400. pag. 707. hæresi 38.*

Ibi: Est autem obiter examinandum.

- 47 In causarum decisionibus decretales Pontificum epistolæ, ac generalium Synodorum canones pari jure, & autoritate censentur, ut Gratianus tenet in princip. dist. 20. & Aug. Barbosa in collectan. num. 1. Imò major est judicialis potestas penes Pontificem Romanum, quam penes universalia Concilia, sicut D. Covar. videtur. Papa etenim supra quodlibet est Concilium, quemadmodum definitum habetur per Lateranense ultimum sub Leone X. cap. 11. & observat D. de Faria Novæ Addit. ad Covar. Tom. II.

vant Albert. Pighius de Ecclesiast. Hierarchia lib. 6. cap. 4. cum seqq. Card. Bellarm. tom. 2. controversiar. lib. 2. cap. 4. Sayr. in Clavi Regia, lib. 3. cap. 10. num. 6. Marta de jurisdict. part. 2. cap. 43. num. 61. & 62. & part. 3. cap. 17. à n. 3. Barbosa in collect. ad cap. ad Apostolica, num. 5. de sentent. & re judic. in 6. Unde Pontifex Synodos etiam œcumenicas mutat, corrigit, & interpretatur, cujus sententiæ, ac decisioni standum est, quanquam Ecclesie, aut generali Concilio contradicat. Marta *ubi sup. Præterea in causarum decisionibus potior haberi debet Papæ autoritas, quam sanctorum Patrum sententiæ Barbosa in collect. ad cap. Ne imitatis, num. 3. de constitutionib. An Sanctorum dicta observanda sint in causarum decisionibus, apparet ex cap. De libellis, 20. dist. l. 6. tit. 1. p. 1. ubi Greg. Lop. gloss. 1. Sanch. de matrim. lib. 9. disp. 12. num. 6. Barbosa in collect. ad dict. cap. de libellis, Azor. Instit. Moral. part. 2. lib. 5. cap. 19. in princip.*

Pontificem superiore esse jurisdictione Concilii quibuscunque, ex eo patet, quod à Synodo etiam generali ad Sedem Apostolicam provocatur, ut præter Jurisperitos adnotat Spond. in Epitome Baronii, *anno 449. num. 14. non è contra, imò per Bullas Pii II. Julii II. ac Leonis X. appellatio à Pontifice ad generale Concilium prohibetur. Card. Tusch. lit. A. concl. 352. num. 16. & lit. C. concl. 552. num. 10. Marta dict. cap. 17. num. 6. & 9. Barbosa in collect. ad cap. Cuncta per mundum, num. 4. & 9. quest. 3. ubi ait à iudicio Papæ ad nullam potestatem humanam, imò nec ad Deum ipsum appellationem admitti, unde appellans puniri debet. Menoch. de arbitr. casu 458. n. 58. Cevall. de cognit. per viam violent. gl. 6. n. 91. Hæc non alia ratione ita se habent, nisi quia de natura appellationis est, ut à minore ad majorem judicem provocetur, non ad æqualem, aut minorem, l. 1. tit. 13. p. 3. l. 1. §. Si quis in appellatione, ff. de appell. Gregor. Lop. in d. l. 1. partit. gloss. 2. Card. Tusch. d. concl. 352. num. 16. Ex quibus evidenter deducitur, Papam superiore esse Concilii etiam generalibus, quorum sententias corrigere, & tractare ipse valet. Tusch. lit. C. concl. 551. cum seqq. Card. Jacobat. tract. de Concil. lib. 5. art. 18. cum aliis, Azor. Instit. Moral. part. 2. lib. 5. cap. 14. à vers. Secundo queritur. Sunt verò non pauci ex Catholicis scribentibus, qui adversus auctoritatem summi Pontificis plura tradiderunt circa rem, de qua agimus, quorum opinio vera erit tantum schismatis tempore, cum de legitimo Petri successore ambigitur: tunc enim suprema Ecclesie jurisdictio residet penes Concilium generale, ut in Constantinensi evenit, cui omni modo obtemperare debent qui summi Pontifices dicuntur. Azor. *sup. vers. Sententia contraria, Marta d. cap. 17. num. 7. Tusch. d. concl. 552. n. 25.**

Ibi: Ea quibus & multis, quæ hi Authores adducunt.

Cum in Romano Pontifice tota Ecclesiastica jurisdictio à Christo collata resideat, sicut prænotavimus supra, lib. 3. cap. 20. num. 4. nullatenus aliquid jurisdictionis in Conciliis reperiri poterit, quod ab illo fonte non promanaverit: si generaliter diximus d. cap. 20. num. 5. Unde Card. Tusch. lit. C. concl. 551. num. 3. scripsit Concilii esse delegatam à Pontifice jurisdictionem, nisi ipse personaliter illis præferat, aut delegatio ad universitatem causarum fiat. Sed in causarum decisionibus,

bus, aliisque decretis robur & firmitas omnium, quæ in Conciliis peraguntur, à confirmatione & autoritate Romani Pontificis provenit, cap. *Significasti* 4. de elect. cap. *Regula*, 17. *distinct.* Barbofa in collect. ad d. cap. ad Apostolicam, num. 5. & ad cap. *Concilia*, 17. *distinct.* P. Valente in concordia *Furis*, part. 2. comment. 4. notat. 9. num. 11. *vers.* *Nego*, Padilla in *Chronographia Concilior.* tit. de *author. Concilior.* per tot. *Tusch. lit. A. concl.* 352. num. 16. & *lit. C. concl.* 552. n. 6. cum aliis. Ideo semper in usu fuit Synodorum universalium, quibus interfuere Sedis Apostolicæ Legati, ab ipsa confirmationem ad firmitatem eorum, quæ gesta sunt impetrare, ut observat Barbofa in d. cap. *Concilia*, num. 2. ex Card. Turrecremata in *Sim. lib. 2. cap. 34.* constatque ex Annalibus Baronii, & ex Epitome Spondani ita continuò servatum, & ita decernitur Trident. *sess. 25. in fine*, ubi de confirmatione Concilii postulanda agitur. Cum ergo Concilia jurisdictionem omnem accipiant à Romano Pontifice ut à suo capite, necesse est, ut in ipso fonte plus potestatis sit; nam propter quod unumquodque tale, & illud magis, l. *Multò magis*, C. de *sacrosanct. Eccles.*

Ibi: *Quod si de rebus Fidei.*

50 Scire oportet, tunc censeri aliquid de Fide definitum vel quando ita apertis verbis exprimitur, vel cum anathematis pœna in contrâ sentientes irrogatur. Padilla ubi proxime, in *fin.*

51 Cum Summus Ecclesiæ Præsul quid ex Cathedra de Fide decernit, est omnino amplectendum, quia in istis errare impossibile est, propter Spiritus sancti infallibilem assistentiam, sicut tradidimus supra, *lib. 1. cap. 10. num. 5. & 47.* nec indiget ea definitio aliqua Synodi œcumenicæ approbatione. Spondan. *sup. anno 449. num. 1.* Ita ut si contingeret, ut Ecclesia, communis scilicet Patrum consensus, circa Fidei articulum à Papæ sententia discreparet, teneremur sequi quod per Sedem Apostolicam definiretur. Azor. *sup. d. vers. Secundò queritur*, Pat. Valente d. nota 9. num. 10. Nec Concilia etiam universalia legitime congregata, præsentibus Papæ Legatis, infallibilem continent veritatem circa definitiones de Fide, priusquam à Pontifice confirmantur, quoniam errori subijciuntur. Barbofa in d. cap. *Concilia*, n. 3. & 7. Padilla cum aliis ubi *sup.* Vide Barbof. in *collect. ad cap. Si Papa*, 40. *distinct.* n. 19.

Ibi: *Adbuc tamen in pertinentibus ad Fidem.*

52 Definitiones Fidei libentius, ac promptius à Fidelibus excipiuntur, cum illas Concilium generale Pontificis autoritate confirmatum edit, quam si à solo Papa dimanarent; & hoc ideo, quia merè humana exactius discutiuntur, & plurimorum iudicio comprobantur, non quia de huiusmodi decretorum infallibili veritate ambigatur. Sic quæ in quatuor primis generalibus Conciliis definita sunt, majori cum reverentia, & promptitudine recepta sunt, quam in posterioribus Synodis etiam universalibus, & à Pontifice confirmatis decreta, quamquam hæc non minus infallibilitatis, & veritatis obtineant, sicut superius adnotatum est cap. *præced.* num. 1. & 51.

Ibi: *Papam verò errare posse.*

Hæc opinio ut hæretica rejici debet, etenim de 53 Fide est, Pontificem in istis errare non posse, sicut ex pluribus assertum est supra, *lib. 1. cap. 10. num. 5.*

Ibi: *Sed in his definitionibus, quæ à Conciliis universalibus.*

Supponendum est cum D. Covar. in *presenti*, 54 penes Romanum Pontificem exitere potestatem ad abrogandam quamlibet legem Ecclesiasticam, sive à prædecessore, sive à Concilio etiam generali latam; cum hoc tamen discrimine, quod ad tollendam constitutionem alterius Pontificis opus non est ut deroget illi expressim, quia ipsam abrogare censetur dum adversus illam statuit, cap. 1. de *constitut.* in 6. ubi Barbofa cum aliis in *collect.* num. 1. At ubi per generalem Synodum Pontificia autoritate fulcitam aliquid est decretum, non censetur Papa contrarium præcipiens illud abrogare, nisi mentionem fecerit anterioris constitutionis, vel quia non facile creditur Pontifex voluisse constitutionem matura deliberatione per Concilium editam evertere, vel quoniam censetur talis lex clausulam derogatoriam habere. Ita tenent Barbofa de *offic. & potest. Episcopi*, part. 2. alleg. 33. num. 24. Anton. Ricciol. de *jure person. extragrem. Eccles. exist. lib. 5. cap. 14. num. 10. & lib. 8. cap. 4. num. 6.* Marc. Anton. *Variar. lib. 1. resol. 58. num. 6.* Moneta de *commutat. ult. volunt. cap. 5. num. 165.* Gratian. *discept. cap. 397. ex n. 35.* Garcia de *Benefic. p. 4. cap. 5. n. 30.* Gutierrez. *Pract. lib. 3. q. 17. num. 231.* ubi ampliatur ad Concilia non generalia, Flores de Mena *Variar. lib. 1. q. 10. num. 50.* Rota apud Cæsar de Grassis *decis. 3. n. 12. de rescript.* & plurimi quos congerit Barbof. in *remiss. ad Trident. sess. 1. in decreto de inchoand. Concil.* num. 3. At contrâ tenent Card. Jacobat. *sup. d. lib. 5. art. 18.* Azor. *d. lib. 5. cap. 14. vers. Sextò queritur*, nempe fat esse generalem cujusque constitutionis derogationem, ut valeat constitutio, rescriptum, seu privilegium; quanvis Concilii mentio non fiat. Verùm & Flores de Mena ubi *nuper*, asserit valere Pontificis dispositionem nulla derogatione præmissa, si de mente illius appareat voluisse contra decretum Concilii venire: quod præsumitur, si id notorium esset. Et quod solebant Pontifices dispensare derogantes œcumenicis Conciliis, testatur Spondan. *sup. anno 434. num. 1. & anno 479. num. 2.* Rursus Concilia generalia per se nihil stabilire permittuntur in derogationem Pontificiarum constitutionum. Azor. *sup. vers. Quintò queritur*, *Tusch. lit. C. conclus. 552. num. 24.*

Vers. *Præter hæc rursus.*

55 Agit D. Covar. hic de textus interpretatione in cap. *In canonicis* 6. 19. *dist.* ubi in emendatis Decreti codicibus nota reperitur post illud; quæ Gratiani errorem arguit, & corruptum locum D. Augustini restituit, ac D. Covar. intellectum omnino approbat. Idem observat Navarr. in cap. *Novit*, notab. 3. num. 44. de *judic.* Possévin. in *Apparat. sacro*, verbo *Gratianus*, *vers. Præterea*, Azor. part. 2. lib. 5. cap. 12. *vers. Tertio queritur*, & *vers. Objicies quod dicit Augustinus*, Peña in *Director. Inquisitor.* part. 1. comment. 19. *lit. F.* Barbofa in *collect. ad d. cap. In Canonicis*, Valcarcer

in *Epitome Jur. Canonici*, in d. cap. *In Canonicis*, col. 70. qui omnes agnoscunt textum esse corruptum apud Gratianum, & B. Augustinum non de Decretalibus, sed de sacris Scripturis egisse.

Ibi: *Ut illi libri pro Canonicis habeantur.*

56 Communis Sanctorum Patrum, seu Ecclesiæ consensus libros Canonicos efficit. Sixt. Senens. in *sua Bibliotheca Sacram*, lib. 1. *sect. 1. in princip.*

Vers. *Decretales verò epistolæ.*

57 De autoritate decretalium epistolarum actum est supra, à num. 46. ubi etiam mentio facta erroris Wicleff circa sacros Canones: infallibilem tamen veritatem non habent, in his enim in errorem Pontifex labi potest ex narratione incerta, falsive probationibus, quibus ipsæ decisiones sacræ nituntur, de quo Barbofa in *collect. ad cap. Si Papa*, n. 25. cum seqq. 40. *distinct.*

58 Ex hoc loco August. Barbofa in *collect. ad d. cap. In canonicis*, assererat D. Covarruviam conatum esse tueri Gratianum, ejusque errorem excusare. Sed minimè ei imputandum esse videtur, perpenis iis quæ in hoc versiculo ac præcedenti traduntur; nam in illo aperte lapsus Gratiani damnat, in isto duntaxat ait, epistolæ decretales Summorum Pontificum universalis Ecclesiæ consensu probari, non ut inter sacras Scripturas in earum canone recenseantur, sed ut auctoritatem obtineant, quam merentur propter suos Authores: non tamen infallibilem veritatem continere censentur, sicut Divinis voluminibus inest. At canonicæ dici jure possunt, quia regula sunt hujusmodi epistolæ ad iudiciorum expeditionem, & ad rectè, honestèque vivendum, juxta præmissa supra, *hoc lib. cap. 14. num. 9.* ideoque Jus Canonicum vocatur, quod ex illis constat, cujus libri non sunt canonici, ut illi qui in catalogo Sacrorum Voluminum habentur, cum Spiritum sanctum auctorem non obtinuerint, de quibus d. cap. 14. *per tot.* Sic Gelasius non in Canonicis, sed in Hagiographis Decretales constituit. Fuit verò Wicleff per Concilium damnatus, quia his epistolis omnem auctoritatem detrahebat, adversus communem Ecclesiæ universalis approbationem eas apocryphas nuncupare ausus.

Ad Num. 7.

59 Ad hunc Gelasii locum vide Acusiã in cap. *Sancta*, §. *Ivem gesta*, num. 23. & 24. 15. *dist.* Valcarcer ubi *sup.* in eod. *textu*, col. 42. Spondan. in *Epitome Baronii*, anno 401. num. 2. Baron. *anno 419. num. 96.*

60 Verbum *Martyr*, Græcum interpretatur Latine *Testis*, & martyrium idem est ac testimonium Calepin. *verb. Martyr*, Nebrissenf. eod. *verbo*, Polyanthea novissima tom. 2. *verb. Martyrium*, in *princip.* P. Valentia in 2. 2. *disp. 8. quest. 2. versic. 1.* Theatrum vitæ humanæ *lit. M. pag. 279.* P. Suar. de *Fide*, *disp. 4. sect. 3. num. 6.* Lexicon. *Calvini verbo Martyr.* Sed ex usu Ecclesiæ ille Martyr vocatur, qui mortè pro Deo obita testificatur aliquam Fidei veritatem, vel in seipsum, vel in aliquo pio virtutis opere relucetent. Ita Valent. ubi *pronuper*, Theatrum vitæ humanæ, Lexic. Calvin. & alii. Dicitur etiam Martyrium religiosus locus Martyrii sacratu. Calepin. Nebrissenf. *D. de Faria Novæ Addit. ad Covar.* Tom. II.

Lexic. Calvin. Martyrum mentio fit in l. 2. & 3. C. de *sacrosanct. Eccles.* & in hac interdicitur venditio Reliquiarum Sanctorum Martyrum: quod religiosè Imperatores Honorius & Theodosius constituerunt; antea enim venire consueverant à Gentilibus, ut tradit Spondan. *anno 305. n. 2.*

Ibi: *Sic sanè licet & ipsi Martyres.*

61 Harum vocum *Martyr* & *Confessor*, eandem vim esse ex propria significatione, animadvertunt Glossa *verb. Crucifixus*, in cap. *Baptismi* 34. de *consecrat. distinct.* 4. Spondan. *sup. anno 194. num. 1.* Consuetudine verò Ecclesiastica obtinuit, ut sancti, qui vitæ finem laudabiliter imposuerunt naturaliter, Confessores nuncupentur: illi autem, qui violentia tormentorum pro Fide extinguuntur, Martyres dicantur. Theatrum vitæ humanæ ubi proxime, pag. 280. *vers. Quartus gradus.* Hæc tamen nomina apud veteres Ecclesiasticos Scriptores aliter usurpari solent; nam proprie eos Confessores asserunt, qui persequutionem quidem patiebantur propter Fidei confessionem, & carcere tenebantur, nondum cruciatus experti: ubi autem scivitiã carnificum sentire cæperant, Martyrum nomine decorabantur. His similes habebantur extorres, qui ne religio per illos dispendium aliquod sustineret, propriis bonis derelictis sese subtrahebant; nam quandiu superstitès latebant, vocabantur Confessores; more autem in eo statu superveniente, Martyres appellabantur. Ita Spondan. ubi *nuper*. & anno 353. num. 11. Theatrum vitæ humanæ d. *vers. Quartus gradus.* Nunc de ratione martyrii est, ut mors patientis sublequatur, unde nullus inter Martyres recensebitur, estis scivitiã torqueatur pro veritate Fidei, nisi vi tormentorum animam agat. D. Thom. 2. 2. q. 124. art. 4. Valent. *sup. vers. Ut autem*, Polyanthea ubi proxime. Vide etiam ad præmissa Joan. Franc. Picum in *comment. ad hymn. 2. Rhenan. in annotat. ad Tertullian.*

Ibi: *Hinc & Negatores dicti.*

62 Horum qui præ formidine tormentorum Christum abnegabant, duplex species fuit: quidam enim publicè id patrabant, & hi si Diis immolarent, aut immolata gustarent, Sacrificati; si thus offerebant, Thurificati, & generaliter Idolatræ vocabantur. Alii erubescerent non audebant palam Christianam Religionem abjicere, sed privatim per se, vel per alios idolorum cultum profitebantur, acceptis à Magistratibus securitatis libellis, ne deinceps Religionis causâ vexarentur, quod pretio comparabatur, unde isti Libellatici dicebantur. Spondan. *anno 353. n. 5.* ex B. Cypriano *tract. de lapsis.*

Vers. *Quia eorum, qui scripsere, nomina penitus ignorantur.*

63 Inde oritur præsumptio erroris, seu falsitatis: ideo in Concilio Lateranensi ultimo *sess. 10. de impress. libror.* cavetur ne liber aliquis de rebus sacris sine nomine authoris prælo mandetur, idemque præcipitur per Trident. *sess. 4. vers. Sed & impressoribus*, cujus meminit D. Covar. infra, cap. *Proximo*, n. 1. *vers. Hujus verò*, Barbofa in *remiss. ad Trident. d. sess. 4.*